

MỘT SỐ ĐÓNG GÓP CỦA TIỂU LA NGUYỄN THÀNH ĐỐI VỚI DUY TÂN HỘI VÀ PHONG TRÀO ĐÔNG DU

LÊ THỊ THANH GIAO*

1. Tiểu La Nguyễn Thành - người khai sáng Duy tân hội

Nguyễn Thành trước có tên là Nguyễn Hàm, sinh năm Quý Hợi (1863) tại làng Thạnh Mỹ, phủ Thăng Bình, tỉnh Quảng Nam (nay là ấp Quý Thạnh, xã Bình Quý, huyện Thăng Bình, tỉnh Quảng Nam). Ông xuất thân trong một gia đình quan lại, sớm có tinh thần yêu nước. Ông đã từng tham gia nghĩa hội Cần Vương và trở thành một trong những dũng tướng xuất sắc của Nghĩa hội. Sau thất bại của phong trào Cần Vương, ông đã về quê ẩn nhẫn chờ thời. Thông qua Đỗ Đăng Tuyển, ông được tiếp xúc với bản *Thiên hạ đại thế luận* của Nguyễn Lộ Trạch, các *tân thư, tân văn*, ông đã hiểu rõ thực trạng nghèo đói, lạc hậu của Trung Quốc và Việt Nam lúc bấy giờ và thúc đẩy ông quyết tâm cứu nước theo quan điểm, tư duy mới. Từ đây ông bỏ tên Nguyễn Hàm và thay bằng tên Nguyễn Thành, hiệu Tiểu La, để bước sang một giai đoạn mới.

Tại quê nhà ở Thăng Bình, Quảng Nam, Nguyễn Thành đã nhanh chóng tổ chức một trại sản xuất lấy tên Nam Thịnh sơn trang làm nơi gặp gỡ tiếp xúc với những người yêu nước, tạo dựng sự nghiệp cứu nước. Một trong những cuộc gặp gỡ lịch sử đó là với

* ThS., Trường Du lịch, Đại học Huế.